

Nr 13.

Af herr **Tamm**, om pension åt förutvarande direktören för svenska trädgårdsföreningens skola vid Rosendal A. Pihl.

Härmed tillåter jag mig påkalla kammarens uppmärksamhet för beredande af pension åt en af den svenska trädgårdsodlingens märkesmän, förutvarande direktören för svenska trädgårdsföreningens skola vid Rosendal, Axel Pihl.

Sedan det emellan hofförvaltningen och nämnda förening upprättade aftal angående disposition under 50 år af mark och byggnader vid Rosendal tilländagått den 1 september 1911, har föreningen, då förlängning af kontraktet ej kunnat erhållas, då dess tillgångar ej medgäfvit anordnandet af en ny skola, och då slutligen trädgårdsundervisningen i landet genom på senare tiden vidtagna förfoganden kommit i ett gynnsammare läge, beslutit upphöra med sin verksamhet. Härvid var det för föreningen synnerligen angeläget att söka bereda sin mångårige verkställande person, direktören Pihl, ett tillfredsställande understöd för hans återstående lifstid. Det belopp, hvaröfver föreningen efter realisering af sina tillgångar kan förfoga, beräknas till omkring 15,000 kronor, hvaraf räntan skulle kunna utgå till direktören Pihl. Själfva kapitalet är det föreningens önskan att få öfverlämna till någon annan för trädgårdsodlingen verkande institution.

Med anledning häraf ingick föreningens styrelse i början af år 1910 till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om utverkande af pension från statsverket åt direktören Pihl till belopp ej understigande 3,000 kronor för år.

Till stöd för denna sin framställning androg föreningens styrelse följande:

Direktören Axel Pihl, som är född den 12 maj 1838 och sålunda under innevarande år uppnår en ålder af 72 år, antogs hösten 1861 till föreståndare för trädgårdsafdelningen vid Kungl. landtbruksakademiens experimentalält, hvarifrån han hösten 1863 öfvergick till förste lärare vid Svenska trädgårdsföreningens elevskola vid Rosendal. Hösten 1872 för-

ordnades han till föreståndare och lärare därstädes, hvilken befattning han ännu innehar. Det är sålunda en tid af sammanlagdt 49 år, som direktören Pihl i maktpåliggande befattningar användt på ett synnerligen träget och förtjänstfullt arbete för den svenska trädgårdsundervisningens befrämjande. Härvid bör särskildt uppmärksammas, att skolan vid Rosendal under direktören Pihls första tjänstetid, då tillfallena till trädgårdsutbildning i öfrigt inom landet voro vida inskränkta än för närvarande, följaktligen var af långt större vikt för den svenska trädgårdsodlingen, än hvad under den senaste tiden måhända varit förhållandet. Under sin långa tjänstetid hos Svenska trädgårdsföreningen har direktören Pihl undervisat icke mindre än 572 elever, som genomgått fullständig två-årig kurs. Af dessa hafva många skött eller sköta ännu ansvarsfulla tjänster såsom länsträdgårdsmästare eller dylikt, och andra hafva i egenskap af fröhandlare och handelsträdgårdsmästare eller i privatpersoners tjänst gjort sig bemärkta inom den svenska trädgårdsodlingen.

Till direktören Pihls omfattande lärareverksamhet bör äfven läggas hans trägna arbete som skriftställare på trädgårdsområdet. Han har sålunda en längre följd af år varit medarbetare i Tidning för trädgårdsodlare, blef 1878 medredaktör i Svenska trädgårdsföreningens tidskrift och tjänstgör efter dess upphörande såsom medredaktör af tidskriften Trädgården. Han har vidare deltagit i utgifvandet af planschverket Svenska fruktsorter, äfvensom af Handbok i svensk trädgårdsskötsel, hvaraf flera upplagor utkommit. Slutligen må anmärkas att han äfven såsom anordnare af och prisdomare vid ett stort antal trädgårdsutställningar verkat för trädgårdsodlingens höjande. Att denna hans verksamhet vunnit sakkunniges erkännande, framgår bland annat däraf, att han är hedersledamot af Sveriges pomologiska förening och ledamot af dess styrelse allt ifrån föreningens stiftelse och därjämte fungerar såsom ordförande i Stockholms gartnersällskap, hvars hedersledamot han jämväl är. Äfven kungl. landtbruksakademien har valt honom till sin ledamot.

Under mer än en mansålder har sålunda direktören Pihl, Svenska trädgårdsföreningens ledande man, med nit, intresse och framgång verkat för den svenska trädgårdsodlingens höjande, och föreningen vågar såsom sin öfvertygelse uttala, att denna hans verksamhet måste anses för det allmänna hafva varit af den betydelse, att han gjort sig förtjänt af en statspension, då trädgårdsföreningen icke längre är i tillfälle att bereda honom tillräckliga existensmedel. Såsom ett ytterligare skäl för beviljande af en sådan pension må anföras, att med föreningens upphörande åt statsverket inbesparas det anslag å 4,000 kronor, som föreningen för närvarande åtnjuter.

Till sist anse vi oss böra meddela att direktören Pihls aflöningsförmåner hos trädgårdsföreningen utgjort i fast aflöning och tantième sammanlagdt omkring 3,000 kronor för år, hvartill kommit förmånerna af fri bostad och vedbrand samt fritt lyse till kontorsrum.

Öfver föreningens framställning yttrade sig först landbruksakademiens förvaltningskommitté, som på de af föreningens styrelse anförda skäl och med vitsordande af direktören Pihls mångåriga förtjänstfulla verksamhet förordade bifall till den remitterade ansökningen.

Kungl. landbruksstyrelsen utlät sig den 5 april 1910, därvid styrelsen på de af föreningens styrelse anförda skäl och med vitsordande för sin del af Pihls förtjänster om den svenska trädgårdsodlingen på det varmaste förordade, att Kungl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta proposition om beviljande åt Pihl af pension från allmänna indragningsstaten till belopp af 3,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder Pihl upphörde att vara anställd hos Svenska trädgårdsföreningen och därifrån uppbära aflöning eller andra förmåner.

Slutligen förklarade kungl. statskontoret i utlåtande den 10 maj 1910, att statskontoret, med hänsyn till hvad de i ärendet hörda sakkunniga myndigheterna anført, för sin del ej hade något att erinra mot bifall till framställningen på sätt landbruksstyrelsen hemställt.

Emellertid förklarade Kungl. Maj:t genom resolution den 10 februari 1911 den af trädgårdsföreningens styrelse gjorda framställningen icke föranleda vidare åtgärd. Anledningen härtill lär hafva varit, att Pihl icke innehaft statstjänst, och att beviljandet af statspension åt en i enskild tjänst anställd person befarats kunna leda till betänkliga konsekvenser.

Härvid må dock erinras, att Svenska trädgårdsföreningens verksamhet sedan lång tid tillbaka erkänts fylla ett statsändamål, då staten medverkat till upprätthållande af föreningens elevskola och öfriga verksamhet från och med år 1859 eller under icke mindre än 53 år genom ett årligt anslag af 4,000 kronor, hvarutöfver under 20 år från och med år 1861 till och med år 1880 beviljats föreningen ett extra anslag å 4,500 kronor. Om det ock må vara sant, att direktören Pihl ej i vanlig mening varit en statens tjänsteman, har dock hans arbete under den synnerligen långa tid, han haft ledningen af Svenska trädgårdsföreningens verksamhet, afsett tillgodoseendet af ett statsändamål, hvars betydelse blifvit allt mer och mer beaktad, särskildt under senaste tiden, genom anvisande af afsevärdt ökade anslag för trädgårdsodlingens främjande. Det måste då kännas synnerligen hårdt för en å detta område banbrytande personlighet att icke kunna få sin ålderdom tryggad genom statspension.

På grund häraf vågar jag draga denna sak under Riksdagens pröfning i förhoppning, att Riksdagen, som lättare kan laga efter lägligheterna, måtte finna, att här föreligger ett fall af ålderdomsförsörjning, till hvilken Riksdagen har allt skäl att medverka.

Af ofvanstående framgår, att Svenska trädgårdsföreningen torde kunna bereda direktören Pihl ett årligt understöd af omkring 600 kronor; enligt meddelad upplysning kommer hans aflönade anställning hos föreningen att upphöra under förra hälften af innevarande år.

Jag tillåter mig alltså vördsamt heinställa,

att Riksdagen ville bevilja direktören Axel Pihl en årlig pension från allmänna indragningsstaten af 2,400 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1912.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 19 januari 1912.

Gösta Tamm.
